

Arvoisat päättäjät,

Uudenkaupungin vanhusneuvosto ilmaisee syvän huolensa tietoomme juuri tulleesta uhasta, joka on täällä noussut esiin Varhaan siirtymisen myötä. Se koskee muutossuunnitelmia kaupungin vanhustyön yhdessä peruspilareista, Sakunkulman päiväkeskuksen toiminnassa. Kuulemamme mukaan toiminta halutaan muuttaa kaikille ikäihmisille avoimesta maksulliseksi palveluksi vain kotihoidon asiakkaille.

Sekä Sakunkulman toiminnalla että sen rakennuksilla on historialliset juuret. Lyhyesti sanottuna, Sakunkulma on toiminut kaupungin ikääntyneen 65+ väestön kaikille avoimena olohuoneena jo 30 vuotta. Toiminta on ehtinyt osoittaa tuloksellisuutensa ja integroitua oleelliseksi osaksi kaupungin vanhuspalveluketjua.

Kiinteistö on saatu lahjoituksena jo 30-luvulla Zachariassenin laivanvarustajasuvulta käytettäväksi eläköityneitten merimiesten viimeisenä kotina. Toiminnan muututtua nykyisenlaiseksi monet yhdistykset ovat jatkaneet lahjoituksia tarkoituksenaan, että lahjoitetut välineet ovat jatkossakin kaikkien kunnan ikäihmisten maksuttomassa käytössä. Näitä ovat mm. kokonainen kuntosali laitteineen, sydäniskuri, TV, säänkestävä ulkokuntoiluväline ja moni muu asia. Pihapiirissä on 8 vanhusten asuntoa, ja Sakunkulmalta hoidetaan heidän kotihoitonsa. Seniorineuvola Kompassi on tärkeä osa kokonaisuutta, siellä vanhukset saavat matalalla kynnyksellä apua ja tukea arjen ongelmiin heille tutuksi tulleen terveydenhoitajan toimesta.

Uudessakaupungissa on onnistuttu rakentamaan määrätietoisella vuosia kestäneellä työllä tilanne, jossa vanhusten hoidon ja hoivan tarve pystytään kohtaamaan oikea-aikaisesti ja hyvin. Hoitoketjut on saatu toimimaan niin, että niiden loppupäässä ei ole tarvinnut jonottaa hoitoon pääsyä muutamia päiviä pidempään. Miten tämä on saatu aikaan? Kauaskatseiset kaupunkilaiset, virkamiehet ja poliitikot näkivät ennaltaehkäisyn merkityksen jo 30 vuotta sitten Sakunkulman toiminta-ajatusta luodessaan. Toiminta on suunnattu avoimeksi kaikille, erityisesti myös itsenäisesti asuville ja vasta vähitellen ikääntymisen mukanaan tuomiin ilmiöihin törmääville kuntalaisille. Osa asiakkaista on jo kotihoidon piirissä, mutta suurin osa ei. Sakunkulman toiminta pyrkii nimenomaan hidastamaan varsinaisen hoidon piiriin joutumista.

Suuri osa toiminnasta koskettaa toistaiseksi kohtuukuntoisten ikäihmisten hyvinvointia ja vapaa-aikaa. Sen merkitys asiakkaidensa mielenterveydelle, sosiaaliselle hyvinvoinnille ja yhteisöllisyydelle on sängen suuri. Kun kaipaavat seuraa, neuvoja tai vertaistukea tai pieniä arjen helpotuksia, niitä löytyy. Liikuntaa ja tasapainoryhmiä järjestetään. Eläkeläisyhdistykset, kerhot ja kolmannen sektorin toimijat ovat saaneet käyttää Sakunkulman tiloja. Voi kahvitella tai syödä lounasta pientä maksua vastaan. Henkilökunta on kautta vuosien ollut työlleen omistautunutta, ystävällistä ja palvelualtista. Muistihäiriöiden syntyä ja etenemistä voidaan hidastaa paljon tämänkaltaisella toiminnalla. Kuten jo todettua, sen hoidontarvetta hidastava vaikutus on selvä, ja tämä kaikki on meillä näkynyt myös sujuvuutena palveluketjun loppupäässä.

Vanhusneuvosto puolustaa Sakunkulman toiminnan säilymistä entisenlaisena kaikille kunnan ikäihmisille avoimena ja pääsääntöisesti maksuttomana. Olemme hyvin huolestuneita suunnitelmista, että toimintaan osallistujilla tulisi olla palvelupäätös päivätoiminnasta ja toiminta muuttuisi kokonaan maksulliseksi. Varhan myötä terveydenhoitajan työpanos on sijoittunut ns. toimintakykyä tukeviin palveluihin, mutta mielestämme em. syihin viitaten sinne kuuluu muikin henkilökunta (3 + 2x1/2 tointa) kotihoidon sijasta.

Emme vastusta muutosta sinänsä, mutta vanha viisaus kertoo että ehjää ei pidä korjata. On selvää, että kotihoidon piirissäkin asiakkaat voivat hyötyä päivätoiminnasta, mutta sen vuoksi ei pidä lopettaa ennaltaehkäiseviä palveluita muilta ikäänntyviltä. Ne maksavat itsensä joka tapauksessa takaisin. V-S alueella on kyllä olemassa samankaltaisilla periaatteilla toimivia yksiköitä, ainakin Turussa Ruusukortteli ja Lehmusvalkama jotka nettisivujensa perusteella kuuluvat Varhaan, mutta ovat kuitenkin avoimia kaikille 65+ vuotiaille. Tällaista toimintamallia suosittelemme myös muualle, missä sitä ei vielä ole.

Hyvät päättäjät, miten pystyisitte nyt ratkomaan syntyneen ongelman kunnan ikäihmisten hyvinvointia ja mielenrauhaa kannattelevalla tavalla?

Uudessakaupungissa 1.2.2023

Vanhusneuvosto     Marketta Suoja-Sjöblom, pj     Mauri Pietilä, vpj     Sirpa Korpi     Seija Wahlbäck

Sinikka Kassila     Rauno Aaltonen, kh